

Türk hükümetinin New York'taki Amerikalı avukatları istedikleri belgeleri Ankara'dan alamıyorlar

Kültür Bakanlığı uyuyor mu?

Amerikalı avukatlara 2,5 aydır gerekli bilgi ve belge akışı sağlanmadığı için Türkiye'nin talan edilen tarihi eserlerini geri alması olasılığı gittikçe tehlikeye düşüyor. Avukatların istedikleri belgelerin Dışişleri Bakanlığı'nca Kültür Bakanlığı'na iletilmediği, ancak sürüncemede kaldığı belirtiliyor.

ÖZGEN ACAR

NEW YORK — Görevleri arasında “Türkiye'nin tarihsel ve kültürel mirasını koruma” amacı bulunan Kültür Bakanlığı, New York'taki, Türk hükümetinin Amerikalı avukatlarına 2.5 aydır “işe yarar-dişe dokunur” bilgi akımı yapmadığı için Türkiye'den kaçırılmış bazı tarihi eserlerin yasal olarak geri alınması tehlikeye düşüyor.

Adının açıklanmasını istemeyen bir yetkili “Tarihsel mirasımıza sahip çıkmaktan vazgeçtik, Türkiye Cumhuriyeti'nin onurunu koruyalım yeter” dedi.

Türk hükümeti, fakir vatan-
daşından vergi olarak kestiği, milyarlarca lirayı, “tarihsel ve kültürel mirası koruma” amacıyla eski adıyla **Eski Eserler ve Müzeler**, yeni adıyla **Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü** adına milyonlarca doları New

York'taki Amerikalı avukatlarına ödüyor.

Bir bölümünü kısa bir süre önce “**Antika Talanı**” dizisinin de açıkladığım bazı eserleri izlemek ve bunları geri almak amacıyla Türk hükümeti, New York'ta “**Herrick Feinstein**” hukuk firması ile bir ön anlaşmaya vardı. Söz konusu firmasının kıdemli avukatları **Harry Rand** ve **Lawrence Kaye**'in, Türkiye'yi “**Karun Hazinesi**” ve “**Elmalı Definesi**” davalarında -bugüne değin- başarı ile temsil ettikleri biliniyor.

Türk Başkonsolosluğu, avukatların, Kültür Bakanlığı'ndan, bir bölümü mahkeme ve gümrük belgesi olan bazı verilerin fotokopilerini isteyen bir yazıyı 2 ağustosta Dışişleri Bakanlığı'na iletti.

Bugüne-kadar aradan yaklaşık olarak 2.5 ay geçmesine karşılık konsolosluk ya da avukatlık firmasına Kültür Bakanlığı'nca istenen bilgi ve belgelerin hâlâ intikal etmemesi üzerine, New York'taki ilgililer benimle temasa geçerek Manisa'daki, İstanbul Bakırköy'deki ağır ceza mahkemelerinin dava dosyalarına ilişkin belgeleri benden istediler.

Bu istekleri onurlu bir ölçüde karşılarken neden fakir halkın vergilerinden aylıklarını alan Kültür Bakanı **Namık Kemal Zeybek** ile kendisinin görev verdiği öteki ilgililerin “**vurdumduymaz**” bir davranış içinde olduklarını anlayamadım.

New York'tan, Ankara'daki olayları 48 saat içinde araştır-

manın yaratacağı “**yanılma payını**” dikkate alarak şu verilerle karşılaştım:

1- Avukatların isteklerini, New York Başkonsolosluğu, 2 ağustosta Ankara'ya iletmış ve ardından tamamlayıcı bilgi ve ek istekleri de hiç sektirmeden Dışişleri Bakanlığı'na ulaştırmıştı.

2- Dışişleri Bakanlığı Kültür Dairesi de bu istekleri “**ilgili ve yetkili**” Kültür Bakanlığı'na en seri bir biçimde intikal ettirmişti.

3- Kültür Bakanlığı da ilgili dairelerine bildirmişti. Ancak:

a) Kültür Bakanı Sayın Zeybek, Avusturya, Avusturalya gezilerine çıkmıştı.

b) Amerikan avukatlık firmasının (Amerika'nın aleyhine olacak biçimde) ve Türkiye'nin çı-

karlarını korumak için “**iş resmîyetin dışına çıkarıp benden medet umup**” Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nü aramamı rica ettikleri gün, bakan dahil, tüm üst düzey yöneticilerini aradığımda hepsi çeşitli yurtdışı gezisindeydi, işe yarayanlar ise kızaftaydı. O gün genel müdürlüğe vekâlet edecek tek Allah'ın kulu yoktu.

Bütün yetkililerin yurtdışında olduğunu, o gün, ne ben ve ne de Türk Başkonsolosluk yetkilisi, medeni cesaret bulup Türkiye'nin çıkarını koruyan Amerikalı avukatlara söyleyemedik. Söyleseydik, o gün “**Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm davalarından çekildiklerini**” bildiren istifanameleri rahatlıkla skandal oluşturabilirdi. Ne Karun ne yüzyılın definesi ve ne de öteki olaylarda Türkiye'nin inandırıcılığı kalırdı. (İnşallah, bu yazıyı Ankara'daki ABD Büyükelçiliği çevirip Washington'a bildiriyorlardı.)

c) Dışişlerinden gelen yazı, “**dosyasına**” diye kayıt düşülmüştü ve mahkemece herhangi bir işlem yapılmamıştı.

d) İngilizce bilmeyen genel müdür ve yardımcılara hitap eden Amerikalı avukatların İngilizce yazılarının çevirileri bile yapılmadan dosyasına kaldırılmıştı.

e) Manisa, Antalya, Burdur ve İstanbul müzelerine istekler iletilmemiş, bu müzelerin yöneticileri basın haberlerinden inisiyatiflerini kullanarak ve “**Türkiye'nin tarihsel ve kültürel mirası**”nın korunması için ön girişimlere başlamışlardı.

Amerikalı avukatlar, Ankara'dan gelecek yanıt beklerken New York'ta çaresizlikten saçlarını başlarını yoluyorlardı.

Oysa bu sırada ya herkes yurtdışına görevli gitmişti ya da kalanlar sıra bekliyordu. Şu anda Kültür Bakanlığı'nın ilk yurtdışı kültür ataşeleri kararnameyi hazırlanıyordu. İş yerine baş sallayıp, bu dış ataşeliklerden birini kaçırmak daha önemliydi. Maaşların, kendilerine görevlerini yapsınlar ve tarihsel kültürel mirası korusunlar diye fakir vatandaşın cebinden çıkması onlar için önemli değildi.

Ankara'daki bu oluşumlardan habersiz ve avukatlara fahri danışmanlık yapan bir Amerikalı arkeolog “**Antika kaçakçılığının bol sıfırlı çeklerini imzalayabilen uzun kollar, acaba Kültür Bakanlığı'ndan nerelere kadar uzanıyor?**” diyordu,

Buna karşılık Ankara'daki Dışişleri ve Kültür Bakanlığı'ndaki yetkililer şu sorulara yanıt arıyorlar:

— 18-26 ağustos tarihleri arasında İsveç'te kitap fuarına, Yugoslavya'da şiir festivaline katılan ve 8-17 ekim tarihleri arasında Sovyetler'in resmi konuğu olan Kültür Bakanı'nın Ankara'dan uzaklaşmasından yararlanıp New York'tan gelen her türlü yazışma neden ve kimler tarafından gereği yapılmadan dosyasına kaldırıldı?

— Konuyla ilgili genel müdür ve yardımcılar nasıl oluyor da aynı anda yurtdışına çıktı?

— 28 eylül tarihine kadar New York'un beklediği yanıt hangi yetkili tarafından “**Dönünce yanıtlarım**” diye rafa kaldırıldı?

— Dışişleri Bakanlığı'nın ivedi gizli şifrelerine işlem yapılmayışının ardında yurtdışına kültür ataşeliği beklentileri olanlar neden el sürmüyor?

— Kültür Bakanı, temmuz sonundan bu yana Washington Büyükelçiliği ve New York Başkonsolosluğu'ndan kendilerine gelen her türlü yazı hangi tarihte gelmiş ve ne gibi işlem hangi tarihte yapılmış araştırılmaz mı?”

Bu gidişle “**Türkiye'nin tarihsel ve kültürel mirasının**” geri getirilmesi hayal olacak.